

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

สมมติฐานในการวิจัย

ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชาชนและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
 - 1.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 348 คน
 - 1.2. กลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโรยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง 186 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 5 ข้อ
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 52 ข้อ เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating Scale)
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนที่

ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 35 ข้อ เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating Scale)

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ทำการหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

3.1. การตรวจสอบเบื้องต้น โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเครื่องมือด้านความถูกต้องและด้านเนื้อหา

3.2. การตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยนำเครื่องมือที่อาจารย์ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงและนำผลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ซึ่งได้ค่า 0.6 – 1.0

3.3. หาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค ซึ่งจากการหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปขอความร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ให้ช่วยดำเนินการให้ และผู้วิจัยกำหนดวันเก็บแบบสอบถามไว้ในหนังสือขอความร่วมมือ เมื่อถึงกำหนดของการเก็บแบบสอบถามผู้วิจัยก็ออกเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองตามที่กำหนดไว้ในหนังสือขอความร่วมมือ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดย ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ที่รับคืนมา แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในแบบสอบถาม ตอนที่ 1 หาความถี่ และร้อยละ ส่วนแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และ 3 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษากับประธานคณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 มีจำนวนเท่ากันเมื่อพิจารณาตามเพศพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เมื่อพิจารณาตามอายุพบว่าส่วนใหญ่มีอายุสูงกว่า 45 ปี เมื่อพิจารณาตามระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา/ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนพบว่าส่วนใหญ่มีระยะเวลาในโรงเรียนปัจจุบัน 10 ปีหรือต่ำกว่า เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของผู้กรอกแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อพิจารณาถึงขนาดโรงเรียนที่ผู้ตอบแบบสอบถามดำรงตำแหน่งอยู่พบว่าส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนขนาดเล็ก

2. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคผล การสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างบารมี และด้านการกระตุนปัญหา

3. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2 การสร้างบารมี นั้นโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับระดับสูงเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าทุกข้อต่างก็อยู่ในระดับสูงเรียงลำดับข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้แก่ ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานโดยยึดหลักคุณธรรม ยกย่องและเห็นคุณค่าของผู้ร่วมงานทุกคน เป็นผู้มีลักษณะเป็นมิตร ใจดีและเป็นกันเองกับผู้ร่วมงานทุกคน

4. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการกระตุ้นปัญหาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าทุกข้อต่างก็อยู่ในระดับสูงเรียงลำดับข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้แก่ กระตือรือร้นที่จะทำให้ผู้ร่วมงานมีความใฝ่รู้มากขึ้น กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานมองเห็น ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพงานบริการ ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของ ผู้ร่วมงาน กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานหาวิธีแก้ปัญหาเดิมด้วยวิธีการใหม่ และแนะนำหลักการให้ ผู้ร่วมงานทุกคนหาแนวทางปฏิบัติร่วมกันเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

5. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคลโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อต่างก็อยู่ในระดับสูงเรียงลำดับข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อย 3 ลำดับ ได้แก่ให้ความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงานทุกคน ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานพัฒนา ตนเอง ให้ความเอาใจใส่ต่อผู้ร่วมงานทุกคน

6. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อต่างอยู่ในระดับสูง เรียงลำดับข้อตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหา น้อย 3 ลำดับได้แก่ แสดงให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกว่างานที่ทำอยู่เป็นสิ่งสำคัญและน่าภูมิใจ ทำให้ผู้ร่วมงานทุกคนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ให้โอกาส ผู้ร่วมงานอาสาสมัครทำงานที่ต้องแสดงความสามารถ

7. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านต่างอยู่ในระดับสูง เรียงลำดับรายด้านตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่วิธีการมี ส่วนร่วม ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม

8. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และเมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับสูงเรียงลำดับข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น(ภูมิปัญญา ชาวบ้าน)

9. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านเรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับสูงเรียงลำดับข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้แก่ สำรวจความต้องการด้านการศึกษาของสถานศึกษา ระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา การวางแผนและจัดทำโครงการของสถานศึกษา

10. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านวิธีการในการมีส่วนร่วม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับสูงเรียงลำดับข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นที่ปรึกษาให้กับสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือทรัพย์สิน หรือวัสดุอื่นๆ หรือแรงงาน

11. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในแต่ละด้านพบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยได้แก่ องค์ประกอบด้านการคำนึงถึงเอกบุคล ด้านการสร้างบารมี ด้านการกระตุ้นปัญญา

12. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างบารมีกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในแต่ละด้านพบว่าองค์ประกอบด้านวิธีการในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการสร้างบารมีสูงสุด รองลงมาคือด้านผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม และเรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตามลำดับ โดยจัดเรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย

13. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านกระตุ้นปัญญากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการ

จัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในแต่ละองค์ประกอบพบว่าองค์ประกอบด้านวิธีการในการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการกระตุ้นปัญญา สูงสุด รองลงมาคือองค์ประกอบด้านผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม และเรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตามลำดับ โดยเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย

14. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านค่านิ่งถึงเอกบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในแต่ละองค์ประกอบพบว่าองค์ประกอบด้านวิธีการในการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านค่านิ่งถึงเอกบุคคลสูงสุด รองลงมาคือองค์ประกอบด้านผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม และเรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตามลำดับโดยเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย

15. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างแรงบันดาลใจกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 รายองค์ประกอบแต่ละด้านพบว่าองค์ประกอบด้านวิธีการในการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจสูงสุด รองลงมาคือองค์ประกอบด้านผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม และเรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตามลำดับโดยเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาชุมชน ของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

1.1. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับสูง แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 มีการแสดงออก ถึงภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพได้ชัดเจน เพราะว่าในองค์ประกอบที่ใช้วัดภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมี 4 ด้านได้แก่ การสร้างบารมี การกระตุ้นปัญญา การคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคผล และการสร้างแรงบันดาลใจ นั้นผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนคณะกรรมการสถานศึกษาครึ่งหนึ่งนั้นมองว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพในทุกองค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกมาใช้ มากอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านการกระตุ้นปัญญาซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย ทานะมัย(2546, หน้า 91)ที่พบว่าภาวะผู้นำแบบเปลี่ยน สภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 และ เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง วรรณดี ชูกาล(2540, หน้า 115)ที่พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำแบบ เปลี่ยนสภาพในระดับปานกลาง และงานวิจัยของอภิวรรณ แก้วเล็ก(2542, หน้า 79-80)ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1 ใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยน สภาพในกระบวนการทำงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการคำนึงถึงความเป็นเอก บุคคผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการสร้างบารมีและด้านการ กระตุ้นปัญญาแต่ทั้งนี้ก็มีค่าเฉลี่ยที่ไม่ห่างกันมากนัก จึงทำให้เห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 มีการแสดงออกถึงภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ออกมาอย่างชัดเจน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2 มีระดับการศึกษาที่ดี เพราะจากระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม มีผู้จบ ตั้งแต่วระดับปริญญาตรี ไปถึงสูงกว่าปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการ พัฒนาให้มีภาวะผู้นำ และมีกฎหมายกำหนดให้ครูเป็นบุคลากรวิชาชีพ ต้องได้รับการพัฒนา อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะต้องมีความรู้ด้านการปรับวิสัยทัศน์ อีกทั้งโรงเรียนได้รับการยกให้เป็น นิติบุคคลจึงทำให้ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองทั้งด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านความรู้ใน วิชาชีพของตนเอง อย่างต่อเนื่อง

1.2 ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการสร้างบารมี โดยรวมอยู่ในระดับสูง แสดงว่า พฤติกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษามีการทำงานที่มีเป้าหมายมีอุดมการณ์ชัดเจนในการทำงาน มีจิตตทัศน์ มี ค่านิยมที่กว้างขวาง มีลักษณะเป็นมิตร ใจดี เป็นกันเอง แสดงค่านิยมที่เป็นหลักออกมาอย่าง ชัดเจนกระตือรือร้นในการทำงานและพัฒนาผู้ตาม มีการปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานโดยยึดคุณธรรม และจริยธรรม เป็นแบบอย่างกับผู้ร่วมงานในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย มีทักษะการคิดที่เป็น ระบบระเบียบ มีการแสดงออกให้เห็นถึงความตั้งใจในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของ นวัตกรรมใหม่ๆ อย่างเป็นระบบในบทบาทของการประสบผลสำเร็จในวิชาชีพ เปิดโอกาสให้ ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามแบบอย่าง ทำตัวให้ผู้ร่วมงานไว้วางใจ เลื่อมใสศรัทธา จงรักภักดี อยาก

ทำงานเพื่องานก่อนข้างชัดเจน ซึ่งผลการวิจัยนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณดี ชูกาล (2540, หน้า 113-114) ที่พบว่า การสร้างบารมีของผู้บริหารจะทำให้เกิดความศรัทธา ประทับใจ และพร้อมจะเรียนแบบพฤติกรรมตามความเหมาะสมและถูกต้องเพื่อนำความสำเร็จมาสู่กลุ่ม และองค์กร อยู่ในระดับปานกลางไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวรรณ แก้วเล็ก (2542, หน้า 79-80) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ด้านความเสนาหาในระดับปานกลางและงานวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย ทานะมัย (2546, หน้า 97-98) ที่พบว่าภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ด้านการเป็นแบบอย่างของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 และ เขต 2 อยู่ในระดับปานกลางเช่นกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้มาได้ช่วงเวลาหนึ่งจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวและพัฒนาภาวะผู้นำให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปฏิบัติตัวให้มีคุณภาพเพื่อรองรับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงของผู้บริหาร และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อต่างก็อยู่ในระดับสูง โดยผู้บริหารมีการปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานทุกคนโดยยึดหลักคุณธรรม จะเป็นสิ่งที่ชักจูงโน้มน้าวให้ผู้ตามปฏิบัติตาม การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานทุกคนโดยยึดหลักคุณธรรม หมายถึงผู้บริหารต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในด้านคุณธรรม ดังเช่น แฮร์ริส (Harris, 1990 p.9 อ้างถึง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2544 หน้า 61) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพว่า จะต้องเป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และมีมาตรฐานสูงในการปฏิบัติงาน เป็นผู้นำในด้านการปฏิบัติ มากกว่าการบอกกล่าวและยังสอดคล้องกับ ยูคิ (Yuki, 1998 p.32) กล่าวว่าผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ เป็นผู้มีความสามารถแสดงพฤติกรรมตามค่านิยมหลักได้ชัดเจน ซึ่งจะให้ผู้ร่วมงานได้นำไปเป็นแบบอย่างของพฤติกรรม เป็นแนวทางปฏิบัติ ส่วนประเด็นผู้ร่วมงานทุกคนเชื่อฟังและปฏิบัติตามมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดนั้นอาจเป็นเพราะในมุมมองของผู้บริหารในฐานะผู้บังคับบัญชา กับครูผู้สอนในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้ยากในการจะกำหนดกฎเกณฑ์ให้ปฏิบัติ และโดยเฉพาะในระบบราชการต้องมีการปรับเปลี่ยนการใช้งานให้ถูกต้อง และเหมาะสมเป็นบุคคลๆ ไป

1.3 ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านกระตุ้นปัญญาโดยรวม อยู่ในระดับสูง แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 มีพฤติกรรมที่กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานตระหนักถึงปัญหา เกิดมุมมองใหม่ๆ มีการเลือกใช้วิธีการแนวทาง นวัตกรรมใหม่ในการทำงานเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาแก่ผู้ร่วมงาน มีการสร้างสรรค์โดยตั้งอยู่บนสมมุติฐาน มีการหาแนวทางที่ดีกว่าเดิม มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาตนเองตลอดเวลา มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรณดี ชูกาล (2540, หน้า 114) ที่พบว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำด้านกระตุ้นปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของ

อภิวรรณ แก้วเล็ก(2542, หน้า 79-80)ที่พบว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมกระตุ้นที่ที่จะทำให้ผู้ร่วมงานมีความใฝ่รู้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เพราะผู้บริหารต้องให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตามการเปลี่ยนแปลงของความรู้ให้ทัน พัฒนาการทำงานด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ เสมอและยังเป็นการพัฒนาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกส่วนของโรงเรียนต้องถูกประเมินรองลงมาเป็นด้านที่ผู้บริหารมีพฤติกรรมส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงาน หมายความว่าผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานเกิดมุมมองใหม่ ๆ มีการส่งเสริมกระบวนการแก้ปัญหา เพิ่มทักษะความรู้เพื่อใช้แก้ปัญหา ตามที่แบส(Bass, 1985 p.99) ได้กล่าวว่าการกระตุ้นปัญญา จะทำให้บุคลากรโดยเฉพาะครู – อาจารย์ เกิดมโนทัศน์เกิดความเข้าใจ สามารถใช้ดุลยพินิจพิจารณาธรรมชาติของปัญหาและเห็นแนวทางแก้ปัญหาไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาในที่สุด

1.4 ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคโดยรวมอยู่ในระดับสูง แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 มีพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงาน แต่ละคนให้ความสำคัญและสนใจความเป็นอยู่ของผู้ร่วมงาน มีความใกล้ชิดกับผู้ร่วมงานพัฒนาความรู้ ความสามารถตามความสนใจ ยกกระดับมาตรฐานของผู้ร่วมงาน มีการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานได้ครบครันเพื่อสนับสนุนในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพอีกทั้งยังยกระดับศีลธรรมและแรงจูงใจของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นออกมาอย่างชัดเจนซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณดี ชูกาล(2540, หน้า 114) ที่พบว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงการเป็นเอกบุคคอยู่ในระดับปานกลางและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวรรณ แก้วเล็ก(2542, หน้า 79-80)ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1 ใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพด้านการคำนึงถึงการเป็นเอกบุคคอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อต่างก็อยู่ในระดับสูงโดยผู้บริหารให้ความสำคัญเป็นกันเองกับผู้ร่วมงานทุกคนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานพัฒนาตนเองและให้ความเอาใจใส่ต่อผู้ร่วมงานทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001 p.414) ที่ว่าผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพจะเป็นที่ปรึกษา หรือพี่เลี้ยงแก่ ผู้ตามเพื่อจะให้ผู้ตามมีความรับผิดชอบในเรื่องการพัฒนาตนเอง และผู้อื่นโดยเฉพาะเรื่อง การพัฒนาวิชาชีพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นกันเองกับผู้ร่วมงานเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อความสำเร็จของงานและให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานได้พัฒนาตนเอง ในสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

1.5 ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยรวมอยู่ในระดับสูง แสดงว่า ผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 มีพฤติกรรมปลูกปลอบให้กำลังใจ เร่งรัด สร้างความมั่นใจ ความเชื่อมั่น ความคาดหวังของผู้ร่วมงานว่าต้องทำงานให้สำเร็จ และ กระตุ้นจูงใจ ให้ผู้ร่วมงานเกิดความกระตือรือร้นอยากจะทำทุกความพยายามให้กับงาน ของสถานศึกษา ได้มากกว่าที่ตั้งความคาดหวังไว้เพียงเพื่อหวังความเชื่อมั่นและความ ภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเป็นผลดี อย่างชัดเจนทั้งนี้สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ฉัตรชัย ทานะมัย (2546, หน้า 100)ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 และ เขต 2 มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพด้านการ สร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับสูง แม้ว่าจะงานวิจัยของวรรณดี ชูกาล(2540, หน้า 115)พบว่าการ สร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับปานกลางและงานวิจัยของอภิวรรณ แก้วเล็ก (2542 หน้า 79-80) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1 .ใช้ภาวะผู้นำแบบ เปลี่ยนสภาพด้านการคล้อยใจในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในบริบทปัจจุบันผู้บริหารต้อง เป็นบุคคลมืออาชีพที่จะต้องนำองค์กรไปสู่คุณภาพนั้นบุคลากรที่ร่วมงานด้วยเป็นแรงสำคัญอัน ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีพฤติกรรมต่อผู้ร่วมงาน ด้วยวิธีการปลูกปลอบให้กำลังใจ เร่งรัด สร้างความมั่นใจ กระตุ้น จูงใจสร้างความเชื่อมั่นให้กับ ผู้ร่วมงานเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับสูงโดยผู้บริหารมีพฤติกรรมที่ แสดงให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกว่างานที่ทำอยู่เป็นสิ่งสำคัญและน่าภูมิใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือพฤติกรรมที่ทำให้ผู้ร่วมงานทุกคนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายและมีพฤติกรรมที่ให้โอกาสผู้ร่วมงานอาสาสมัครทำงานที่ต้องแสดงความสามารถเป็น เพราะผู้บริหารมีความสำคัญต่อองค์กร รองลงมาคือคุณค่าของงานที่จะส่งผลต่อองค์กร ส่วน พฤติกรรมการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานทำงานนั้นได้มากกว่าที่ผู้ร่วมงานคิดให้ตั้งแต่ต้นมีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด แสดงว่าการทำงานของบุคลากรเมื่อบรรลุเป้าหมายแล้วยากที่จะทำให้ผู้ร่วมงานทำงาน เหนือเป้าหมายโดยเฉพาะเป้าหมายที่เขาไม่ได้คิดเอง

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน

2.1 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับสูง แสดงว่า สถานการณ์ที่ประชาชน องค์กรของรัฐ องค์กรเอกชน ที่แวดล้อมสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบการ ดำเนินงานของสถานศึกษามีความชัดเจนค่อนข้างสูงถ้าพิจารณาการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาในสถานศึกษาเป็นรายด้านพบว่าเรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งนี้ แสดงว่าชุมชนสนใจที่จะเข้ามาหรือมีความเกี่ยวข้องกับการสำรวจความต้องการด้านการศึกษา ของสถานศึกษาการกำหนดนโยบายการวางแผนจัดทำโครงการของสถานศึกษา กำหนดสื่อการ เรียนการสอนกำหนดหลักสูตร เป็นวิทยากร ควบคุมการดำเนินงาน ประชาสัมพันธ์ร่วมตัดสินใจ ในเรื่องต่าง ๆ ระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวมทั้งติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา อย่างค่อนข้างชัดเจนทั้งนี้เป็นเป็นเพราะ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องให้หรือเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเฉพาะเรื่องบางเรื่องที่มีกฎระเบียบเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่นคณะกรรมการบริหารวิชาการเป็นต้นทั้งนี้จึงทำให้ในโรงเรียนต้องปฏิบัติและในส่วนของชุมชนเองก็ได้รับการกระตุ้นด้วยสื่อต่างๆให้เข้ามามีส่วนร่วม

2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 ด้านผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับสูง แสดงว่า ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ความเป็นผู้นำทางศาสนา ผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์กรปกครองท้องถิ่น ผู้มีชื่อเสียงในชุมชน ผู้มีฐานทางเศรษฐกิจดี ผู้ที่มีความรู้มีประสบการณ์ทางการศึกษา อาสาสมัครกลุ่มต่างๆของชุมชน องค์กรเอกชน ข้าราชการ ข้าราชการเกษียณอายุ ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมประสงค์ วิทย์เกียรติ และคนอื่นๆ(2543, หน้า 74-75) ที่พบว่าผู้ควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ระดับมากคือผู้นำชุมชน ผู้มีความรู้ ประสบการณ์ทางการศึกษา คณะกรรมการของชุมชน องค์กรบริหารของชุมชน ผู้นำศาสนา ข้าราชการหน่วยงานต่างๆ ผู้มีฐานทางเศรษฐกิจดี และอาสาสมัครกลุ่มต่างๆของชุมชน ผู้มีชื่อเสียงในชุมชนและข้าราชการที่เกษียณอายุ และสอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540, หน้า 266-271) ที่พบว่าผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนคือ กรรมการศึกษา/กรรมการโรงเรียน กรรมการที่ปรึกษาของโรงเรียน วัดและพระสงฆ์ ผู้ปกครองของนักเรียน ศิษย์เก่าของโรงเรียน ผู้นำท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มโรงเรียนและผู้ปกครองในชุมชน ประชาชนทั่วไป บุคคลจากภายนอกชุมชน หน่วยงานราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานเอกชน ซึ่งเป็นไปตามแนวปฏิรูปทางการศึกษาตามมาตรา 8 และ 9 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้ประชาชนสถาบันต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ด้านเรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับสูง แสดงว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องต่อไปนี้ในระดับสูง คือการสำรวจความต้องการด้านการศึกษาของสถานศึกษา ระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษาการวางแผนและจัดทำโครงการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดนโยบายการศึกษาของสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา กำหนดหลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้อของสถานศึกษา ตัดสินใจในเรื่องต่างๆของสถานศึกษา เป็นวิทยากรให้กับสถานศึกษา ควบคุมติดตามการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดสื่อการเรียนการสอนของสถานศึกษา ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สมประสงค์ วิทย์เกียรติและคนอื่นๆ (2543, หน้า 74 - 75) ที่ทำการศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัด

การศึกษา พบว่า เรื่องที่ประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับมาก คือร่วมสำรวจความต้องการด้านการศึกษาของชุมชน ร่วมประชาสัมพันธงานการศึกษา ร่วมในการวางแผนและจัดทำโครงการการศึกษาของชุมชน ร่วมในการกำหนดนโยบายการศึกษาของชุมชน ร่วมควบคุมติดตามการดำเนินงานจัดการศึกษาของชุมชน ร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของชุมชน ร่วมเป็นวิทยากรการเรียนการสอนของชุมชนของสถานศึกษา ร่วมในการกำหนดแนวทางและวิธีการเรียนการสอนของชุมชนของสถานศึกษา และร่วมในการกำหนดสื่อการเรียนการสอนของชุมชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูชาติ พ่วงจิตร (2540, หน้า 266-271) ที่พบว่าเรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน 3 ใน 4 เรื่องใหญ่ๆ คือ 1) การร่วมคิดและตัดสินใจ 2) การสนับสนุนและร่วมดำเนินงาน 3) การควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้เห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 มีแนวคิดเชิงปฏิรูปการศึกษา มีกระบวนการทัศน์ใหม่ ที่จะจัดการศึกษาโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพราะถือได้ว่าชุมชนมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาของชุมชน เป็นอย่างมากเพราะมีส่วนได้ส่วนเสียกับผลของการจัดการศึกษา ดังนั้นจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

2.4 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านวิธีการในการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับสูง แสดงว่าวิธีการต่อไปนี้ในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 คือ การเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา การเป็นที่ปรึกษาให้กับสถานศึกษา การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริจาคเงินหรือทรัพย์สิน หรือวัสดุอุปกรณ์หรือแรงงาน การเชิญชวนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ การส่งเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา การเป็นที่ปรึกษากับบุคลากรในสถานศึกษาในการตัดสินใจเรื่องต่างๆของสถานศึกษา การสร้างความเข้มแข็งด้วยปัจจัยพื้นฐานให้แก่ชุมชนที่สถานศึกษาอยู่เพื่อจูงใจประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์ให้กับผู้นำชุมชนและประชาชนให้ตระหนักถึงความสำคัญ ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม เครือข่ายการศึกษาในชุมชนที่สถานศึกษาดังอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ การวิจัยของสมประสงค์ วิทย์เกียรติและคนอื่นๆ (2543, หน้า 74 - 75) ที่พบว่าวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่จัดอยู่ในระดับมาก คือ ประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นคณะกรรมการศึกษาของชุมชน เป็นที่ปรึกษาในหน่วยงานการศึกษาหรือสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน ทรัพย์สินวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน และมีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษา กับนักการศึกษาในการตัดสินใจ เรื่องการจัดการศึกษาทุกเรื่องและทุกขั้นตอนของการศึกษาและสอดคล้องกับการศึกษารวบรวมประเด็นของ อินทรีย์ บริบูรณ์ และสาธิต ผลเจริญ (2543, หน้า 138-148) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลกับการจัด

การศึกษา สรุปเป็น 4 แนวทางคือ 1) สนับสนุนด้านงบประมาณ 2) ด้านกำหนดหลักสูตร 3) ด้านการตรวจสอบการทำงาน 4) การเป็นวิทยากรท้องถิ่นในด้านชุมชนศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

3.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 แสดงว่า มีความเกี่ยวข้อง เกี่ยวพัน ผูกพัน เชื่อมโยงกันระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน กล่าวคือ ระดับการใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 กับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จะแปรเปลี่ยนในลักษณะที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องซึ่งกันและกัน และเป็นความสัมพันธ์แบบตามกันนั่นคือ ถ้าผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพในระดับสูง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนก็จะอยู่ในระดับสูงด้วย ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานในการวิจัยที่ว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ อุกฤษ์ ดุลยเกษม และ อรรถวี งามวิทย์พงศ์ (2540, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเกิดความร่วมมือ และการดำเนินงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่าการเกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนจะเกิดได้มากหากเริ่มจากโรงเรียนก่อน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา เพราะการริเริ่มจากฝ่ายโรงเรียนจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์โครงสร้างจาก แนวตั้ง แนวราบ และสอดคล้องกับแนวคิดของพรทิพย์ อันทวีโรทัย และอนงค์นุช ภูยานนท์ (2543, หน้า 131-133) ในการเสนอแนวคิดการปฏิบัติตน เพื่อที่จะให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาว่าผู้บริหารต้องทำตัวให้มีศีลธรรมเสมอกับชาวบ้าน เมื่อจะทำงานกับชุมชนต้องสร้างระบบศีลธรรมให้เสมอกับชาวบ้าน ซึ่งตรงกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพด้านการสร้างบารมี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร์ (2540, หน้า 266-271) ซึ่งพบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนมี 3 ด้านและหนึ่งในสามด้านนั้นคือ ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541, หน้า 94) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำในโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนมี 2 กลุ่มปัจจัย กลุ่มหนึ่งได้แก่ปัจจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียนอันได้แก่คุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะของครู และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542, หน้า 175) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัด

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าเงื่อนไขที่จะสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่สำคัญประการหนึ่งคือคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน หมายความว่า เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีพื้นฐานทางครอบครัวอยู่ในชุมชนชนบท มีฐานเดิมใกล้เคียงกับคนในชุมชนมีวิสัยทัศน์ในการทำงานกว้างไกล มีความคิดริเริ่มงานใหม่ๆ เสมอ มีการวางแผนการทำงาน เป็นคนทำงานอย่างจริงจัง เอาใจใส่งานของโรงเรียนทำงานประสานกับชุมชนตลอดเวลา

3.2 องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 รายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การสร้างบารมี การกระตุ้นปัญหา การคำนึงถึงเอกบุคคผล การสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้านเมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านวิธีการในการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านสูงสุด รองลงมาคือด้านผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม และเรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย

การที่ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 สูงสุดกล่าวคือ จากผลการวิจัยเมื่อผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ในระดับสูง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ก็จะอยู่ในระดับสูง เนื่องจากชุมชนมองว่าผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญของโรงเรียนที่จะส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินงานของโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหารซึ่งเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับคณะครู และผู้นำชุมชนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะเป็นเงื่อนไขส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนถ้าผู้บริหารมีลักษณะเป็นมิตร ใจดี เป็นกันเอง มีเป้าหมาย อุดมการณ์ที่ชัดเจนมีการปฏิบัติตนต่อผู้ร่วมงานโดยยึดคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มุ่งมั่นแก้ปัญหา ร่วมกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ใช้นวัตกรรมใหม่ๆ วิธีการใหม่ๆ ในการทำงานสร้างความท้าทาย แก่ผู้ร่วมงาน เอาใจใส่ สนใจต่อการเป็นอยู่ของผู้ร่วมงาน อย่างใกล้ชิด ให้กำลังใจ สร้างความมั่นใจ พัฒนาทีมงานให้เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ก็จะทำให้เกิดความศรัทธาต่อชุมชน ผลตามมาก็คือชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย ดุลยเกษมและอรศรี งามวิทยาพงศ์ (2540, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1. จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับสูง และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบตามกัน กล่าวคือถ้าผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพในระดับสูง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนก็จะอยู่ในระดับสูงด้วย หากภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารอยู่ในระดับต่ำ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนก็จะอยู่ในระดับต่ำตามไปด้วย ดังนั้นผู้บริหารควรสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพให้อยู่ในระดับสูงขึ้นเพราะจะส่งเสริมให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนสูงขึ้นด้วยอันเป็นการส่งเสริมการจัดการศึกษาดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และยังเป็น การเพิ่มคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้นด้วย

1.2. จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับสูง และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบตามกัน กล่าวคือถ้าผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพในระดับสูง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนก็จะอยู่ในระดับสูงด้วย ซึ่งเห็นได้ว่าภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารมีความสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดอันได้แก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถที่จะนำผลการวิจัยนี้ไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร ให้เป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา เช่นใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรพัฒนาผู้บริหาร จัดทำหลักสูตรอบรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 การศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร ในประเด็นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน เพราะว่าการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 กลุ่มคือภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหรือไม่ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กันและเป็นความสัมพันธ์แบบตามกันซึ่งอยู่ในระดับสูงมากด้วย ดังนั้นจึงควรศึกษาองค์ประกอบของตัวแปรทั้ง 2 กลุ่ม ในเชิงลึกและทดสอบการถดถอยเพื่อใช้องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพในการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวจะนำไปสู่ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในลำดับต่อไป

2.2 การศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในกลุ่มประชากรอื่นเช่นผู้บริหารในสังกัดเทศบาลที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 การศึกษาองค์ประกอบอื่นๆที่สัมพันธ์กับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร เช่นความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจของครู วัฒนธรรมในองค์กร เป็นต้น

2.4 การศึกษาองค์ประกอบอื่นๆที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน เช่นการตัดสินใจของผู้บริหาร วัฒนธรรมขององค์กร บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในองค์กร เป็นต้น

2.5 การจัดทำวิจัยและพัฒนาโดยอาศัย ผลการวิจัยในครั้งนี้นำไปพัฒนาในสถานศึกษาต่างๆเฉพาะแห่ง ทั้งนี้เพื่อพัฒนารูปแบบของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาต่อไป